

**ЖИВКО КРЪСТЕВ, ДИМИТЪР
ЯНАКИЕВ
ХЕЛИКОПТЕР МН–3**

chitanka.info

Един след друг парашутистите се откъснаха от самолета и полетяха надолу.

— Внимание, за състезанието скок от 3,000 м с цел радиус на приземяване 100 метра скочиха последните трима състезатели, другарите Димитров и Пенчев от ЦДНА и инженер Стефанов от ДСО „Академик“ — съобщи по високоговорителя спикерът и вдигна глава, за да наблюдава падането.

Като огромни гъби парашутите се люлееха в лазура на небето. С този скок големите есенни парашутни състезания завършваха. Затова многобройната публика наблюдаваше скока с интерес. Решаваше се въпросът за първото място в това трудно състезание. Конкурентите бяха силни. Инженер Стефанов беше известен като майстор на парашутния спорт. Състезателите от ЦДНА също имаха редица победи. На колко ли метра от определения център щеше да успее да се приземи всеки от тях? — Този въпрос вълнуваше всички.

Застанал сам, малко встрани от голямата група зрители, която се вълнуваше и шумеше, един невисок мъж на около 50 години наблюдаваше спускането на парашутистите с особено внимание. Той нервно захвърли недопушената си цигара, когато усети полъха на вятъра. Парашутистите вече се виждаха ясно. Те се клатушкаха във въздуха, мъчеха се да се ориентират къде точно падат и с дърпане въжетата на парашута умело се насочваха към центъра на очертания кръг.

— Майстор! Наистина е майстор! — каза си мъжът с възхищение, като наблюдаваше спускането на Стефанов, който беше най-високо.

... Вятърът духна изведнъж, неочаквано и силно. Само за няколко секунди той разпръсна парашутистите и бързо ги отнесе далече от начертаната цел. Напразно състезателите опъваха въжетата на парашутите.

Въздушната стихия надделя над техните сили!

Състезателите на ЦДНА успяха да се приземят. Само инженер Стефанов беше още във въздуха. Той беше на 15–20 метра от земята, когато силен порив на вятъра изду парашута и го понесе над главите на изумените зрители.

— Ще го пребие!

Всички изтръпнаха. Напразно парашутистът се бореше с въздушната стихия. Вятърът го носеше право към огромната бяла сграда на аероклуба. В следващия миг тялото на парашутиста се блъсна в стената...

Възрастният мъж, който пребледнял наблюдаваше станалото, хукна към аероклуба. Той бързо разбута хората, наобиколили инженера. Инженер Стефанов лежеше в безсъзнание на цимента. Разкъсаният му комбинезон червенееше, обагрен в кръв.

Линейката на „Бърза помощ“ пристигна веднага.

— Другарю лекар, кажете опасно ли е? — попита мъжът младия лекар, който започна да дава първа помощ на пострадалия.

— Не зная! Може би има нещо счупено. Може би е само натъртване! — отговори лекарят. — В болницата ще проверим всичко.

— Мога ли да дойда с вас?

Лекарят изненадано погледна мъжа:

— Вие какъв сте?

— Аз съм професор Недков от Машинния институт. Инженер Стефанов е мой асистент...

След 20 минути линейката спря пред болницата. Инженерът продължаваше да бъде в безсъзнание. Професор Недков остана пред хирургическата зала чак до вечерта. Вътре академик Хинков оперираше неговия асистент.

Към 7 часа, след около 3 часа, академик Хинков излезе от залата. Той беше към 60-годишен, побелял, но енергичен и весел.

— Всичко мина благополучно, колега. Няма защо да се безпокоите. След десетина дни вашият асистент ще се чувства така, както се е чувствувал преди тоя злополучен скок.

* * *

Професор Недков се прибра у дома си късно през нощта. След като излезе от болницата, дълго време той се разхожда из софийските улици. Животът на неговия асистент, когото той обичаше като собствен син, беше спасен. Но нещастният случай: внезапно появилият се вятър, борбата на парашутистите с въздушната стихия, тяхната безпомощност да направляват парашутите, най-после самото блъсване

на Стефанов в сградата на аеродрума — всичко това не излизаше от главата му.

„Вятърът не беше много силен, а понесе парашутите като играчка — разсъждаваше професорът — и всяко направляване на кацането стана невъзможно... Не може ли чрез някакво устройство парашутът да се направи управляем?“ — тази мисъл го измъчваше още от момента, в който видя безпомощността на Стефанов да се справи с въздушните маси, които го носеха право към сградата на аеродрума. Не, обикновеният парашут никога не можеше да се направи управляем. Силата на човека явно бе недостатъчна да надделее натиска и на най-слабия вятър върху огромното парашутно платно. Но какво устройство тук можеше да помогне?

Преди да си легне, професорът прерови почти цялата си библиотека, прегледа книгите по въздухоплаване, но като не намери нищо, разочарован си легна.

На другия ден професор Недков нямаше лекции. Понеже времето беше хубаво, той реши да се разходи из Парка на свободата. Слънцето блестеше. Поливаната през нощта трева ухаеше със замайващ аромат. Под големите сенки на дърветата тя изглеждаше още по-тъмна и свежа.

Професорът бавно вървеше по алеята и се наслаждаваше на зеленината, на пъстрите цветя, на надвесените клони на дърветата, през които ослепително сияеха слънчевите лъчи. Полъхна вятър и сенките на клонките леко заиграха... Так!... Нещо леко удари професора по лицето. Той вдигна глава. От огромното дърво падаха бавно надолу, като се въртяха около своите мъхнати опашки, малки семенца.

Една внезапна мисъл накара професора да остане неподвижен. Ето го управляващия се парашут! Той се наведе и с трепереща ръка взе едно семенце. Пръстите му докоснаха мъхнатата опашчица. Какво ли би станало, ако хората вместо с парашут скачаха с перка! Да! Вместо на парашут можеше да се увисне на перка, която свободно се върти около своята ос. Та нали на този принцип са устроени хеликоптерите! Перката ще се изчисли така, че бавно да приземя човека. И ако оста, на която тя се върти, се приспособи така, че да се наклонява натам, накъдето пожелаем, тогава ние ще управляваме спокойно кацането.

Професорът внимателно загъна семенцето в една хартийка и го сложи в джоба си.

„А какво би станало, ако перката се свърже с малък двигател, поставен в една раница — помисли си той. — Тогава ще се получи един вид малък хеликоптер. Слагаш раницата, и летиш; после изключваш мотора и кацаш, където искаш!“ Това наистина беше идея!

Той седна на близката скамейка и като наблюдаваше падащите семена, започна да рисува на бележника си парка и един летящ във въздуха човек.

* * *

Бяха изминали повече от 6 месеца от този ден. Недков не се отказа от мисълта за своя чудноват хеликоптер. Напротив. Желанието да разреши тази трудна задача го завладя напълно. Той лягаше и ставаше с мисълта за хеликоптера, изучаваше аеродинамика, четеше обширна литература, правеше стотици опити. Върху бюрото му вместо планове за предстоящи лекции бяха разхвърляни листове с най-различни скици, в които хеликоптерът вземаше чудновати форми. Професорът се увличаше по всеки нов проект, разработваше го подробно, изписваше цели листове с изчисления и накрая скъсваше всичко. Тежестта на апарата излизаше по-голяма, отколкото малкият двигател можеше да вдигне във въздуха! И отново започваха изчисления. Резултатите идваха окуражаващи един след друг, докато някоя пропусната подробност проваляше всичко. В такива моменти, облакът на бюрото, стиснал побелялата си глава, професорът стоеше с часове неподвижен и пребледнял. Само очите му блестяха, търсеци, пълни с мисъл и енергия. През тези нощи прозорецът на кабинета светеше чак до сутринта, когато той отиваше да чете своите лекции.

Работата над хеликоптера изтощаваше силно професора. За тези няколко месеца той не само отслабна и се състари, но стана и силно раздражителен. Най-малкото нещо го караше да избухва. Само инж. Стефанов, който излезе от болницата, имаше привилегията да помага в някои трудни откъслечни изчисления, които професорът му даваше да прави извън кабинета. Заради хеликоптера професор Недков заряза почти цялата си друга научна работа, която беше започнал. Мисълта

му непрекъснато беше при чертежите и листовите с изчисления, които покриваха неговото бюро.

— Стефанов, аз мисля, че няма да стигна доникъде, колкото и да търся разрешение на хеликоптера-раница — каза един ден той на своя асистент, когато слизаха по стълбата на Политехниката.

Стефанов изненадано се спря. Той никога не очакваше да чуе подобно нещо. Точно обратно. Между колегите се говореше, че проф. Недков е почти готов със своя хеликоптер. Казваха, че именно затова проф. Недков така ревностно отбягвал всички и не пускал никого в своя кабинет. Там, както мнозина предполагаха, вече стоял изработеният модел на хеликоптера-раница. А ето че това не беше вярно. Изведнъж се оказа, че професорът беше в началото на работата. Нима през тези шест месеца той беше преживял само неуспехи? — питаше се Стефанов. Той искаше да попита професора веднага, но му беше неудобно.

— Другарю професор — след кратко мълчание каза асистентът. — Аз мислех, че вие сте почти готов, че скоро ще излетите... Почти всички колеги мислят също така... Та вече половин година вие работите над своя хеликоптер!

— Да!... — тежко отрони Недков. — Повече от половин година аз си блъскам главата над хеликоптера и все още нищо не излиза. Носещата конструкция за мотора излиза по-тежка, отколкото трябва, а моторът има само 20 конски сили. Има две разрешения — да олекне стоманеният скелет на хеликоптера или да се увеличи мощността на мотора, като се запази тежината. От всичко това се получава такава главоблъсканица, която и дяволът не може разреши...

Той бавно заслиза по стълбата, като плъзгаше ръка по кафявото полирано дърво на парапета. Стефанов вървеше отстрани, без да продума нищо.

— Трябва да се потърси нова лека сплав със здравината на стомана. Ето кое ще реши всичко! — продължи неочаквано професорът, когато излязоха на улицата. След това той подаде ръка и се сбогува със своя асистент. Стефанов за миг остана неподвижен. Той гледа изгърбената Фигура на своя професор, докато последният се загуби в тъмнината. Беше му мъчно! Ето докъде стигна старецът! Скара се с всички, заключи се в кабинета си, работи толкова време... и неуспех!

Стефанов познаваше добре своя професор, познаваше неговата огромна упоритост, безкрайната му енергия и находчивия му ум. Не, професорът не биваше да се остави сам!

Стефанов вече мислеше за новата сплав, която професор Недков упорито търсеше. Вместо сплав не можеше ли да се използва пластмаса — го осени неочаквана мисъл. Та нали неговият приятел, асистентът от Химико-технологическия институт Тенев, работеше над тези въпроси.

Инженер Стефанов вдигна яката на палтото си и забърза по улицата.

* * *

От два дни телефонът на капитан Димитров се преплиташе с някаква чужда линия. Ето и сега, когато той завъртя първите три цифри на номера, който търсеше, слушалката изпука и ясно се чуха два мъжки гласа, които разговаряха. Капитанът почака малко и отново се помъчи да вземе своя номер. Но щом избра първите три цифри, разговорът се чу отново.

— Имам сведения, че професор Недков от Техниката работи над нов тип хеликоптер, хеликоптер-раница. Радиусът на действие на този летателен апарат приближавал 150 километра при обща тежест на апарата около 30 килограма. Височината на летенето се предполагала бъде близо 2,500 метра...

— Интересно, много интересно!

— Професорът работил усилено, но за съжаление съвсем самостоятелно.

— И как, апаратът построен ли е вече?

— Още не, но в стругарната на Техниката професорът сам правел някои от частите.

— А дали всичко не е празна измислица?

— Уверявам ви — не! Тоя, който ми го каза, е абсолютно сигурен човек.

— Интересно! Много интересно!... Съветвам ви да се заинтересувате... Ще ви се обадя, както обикновено... Дочуване!

Телефонната слушалка тракна и капитанът не чу повече нищо. Той почука по вилката и когато в слушалката отново се чу звукът на автоматичната централа, избра своя номер. Но разговорът, който той случайно подслуша, не го напущаше. На пръв поглед тук нямаше нищо особено, но все пак на очи биеше предпазливостта, с която се изговаряше всичко. На обикновен гражданин разговорът сигурно не би направил впечатление, но един разузнавач тук трябваше да се замисли.

Заранта капитан Димитров отиде при началника на разузнаването. Началникът, нисък, към 60-годишен мъж, с пригладени посребрени коси, внимателно го изслуша.

— Онова, което сте чули, е потвърждение на това, което ние вече знаем! — каза той. — Хеликоптерът-раница, върху който работи професор Недков, отдавна интересува разузнаването на една капиталистическа държава. Засега професорът е постигнал резултати, които обаче знае само той. Недков упорито не се доверява никому. Чрез ДОСО ние се помъчихме да му предложим да продължи изследванията си в някой военен завод. Той отказа под предлог, че не е направил още нищо и че това, което работи, е дребна работа.

— Все пак ние не бива да оставяме професора сам!

— Та кой е казал подобно нещо? В лабораторията на професора вече работи лейтенант Илиев, а в техническата работилница сержант Колев. Но аз мисля, че те са недостатъчни. Враговете ни вероятно скоро ще пристъпят към действие, затова е време в тази история да се намесите и вие. Нишките, които ние може би ще хванем тука, ще ни помогнат за разкриването на цяла група, която от няколко месеца вече работи. От утре предавате цялата си работа на капитан Петров и получавате назначение за електротехник в Техниката. Разбрано ли е?

— Слушам!

Капитанът козирува и се обърна кръгом. На другия ден в Техниката постъпи като електротехник висок, 35-годишен мъж, облечен в сиво, извехтяло палто, с омаслени ръце и джобове, пълни с жици и електротехнически клещи. Още същия ден той започна прегледа на електрическата и телефонна мрежа, която напоследък не беше много в ред.

* * *

Неуспехите не обезкуражаваха професора, а сякаш го настървяваха за работа. Всеки ден, прекаран над книгите и изчисленията, му изясняваше много неща и го приближаваше към начертаната цел. Най-напред професорът измени конструкцията, при което хеликоптерът значително олеква. Силата, с която двигателят завъртваше подемното витло, стана достатъчна да преодолее земното притегляне — и заедно с човека да издигне хеликоптера във висините. Двигателят имаше ценното преимущество, че беше извънредно лек. За това негово качество преди две години професор Недков получи награда от Министерството на транспорта. Двигателят беше монтиран на хубав самар, подобен на тези, които войниците-свързочници носят. Каишите и приспособленията за прикрепването на самара към гърба бяха подобрени, за да не убиват и не се късат при удар. Отгоре върху двигателя беше поставен неголям резервоар. Той събираше около десетина литра бензин. Резервоарът имаше хубава аеродинамична форма. Освен това върху раменете на човека се поставяха две удобни, направени от специална сплав, пластинки. Върху тях бяха запоени две дуралуминиеви тръби. Една друга тръба минаваше през резервоара. Отгоре на образувания от тях триножник беше лагерното място, на което професорът монтира витлото. Чрез една ръчка за дясната ръка витлото можеше да се наклонява напред, назад и в страни. Със същата ръчка витлото се включваше към двигателя на различни скорости. Друга ръчка, монтирана за лявата ръка, командуваше газта, т.е. паленето, натоварването и гасенето на мотора. Раницата се превързваше към тялото на човека не само за раменете, но и с широки каиши, които минаваха между краката и отпред на гърдите, като образуваха прихващане подобно това на парашут.

Професор Недков вярваше, че с този апарат човек ще може да се издига на височина над 2,000 метра, ще рече, на един радиус около 150 км. Когато трябва да слиза, той ще изключи двигателя и ще увисне на перката. Перката, въртейки се свободно около своята ос, беше изчислена така, че плавно да приземи човека. Освен това възможността да се наклони витлото спрямо оста си щеше да позволява да се командува не само летенето и издигането, но и кацането.

Множество институти се интересуваха от работата на професор Недков, но той беше упорит и не приемаше любопитството, нито

подкрепата на други освен на най-близките сътрудници от катедрата.

Една вечер, когато професор Недков завършваше монтирането на своя хеликоптер, телефонът позвъня: „Професор Недков — обади се гласът на телефонистката, — другарят ректор моли да се явите веднага при него. Той ви чака в своя кабинет.“ Професорът бързо сгъна чертежите, които стояха разтворени на бюрото, и ги сложи в едно от чекмеджетата, след което покри апарата с парче плат и заключи вратата. Кабинетът на ректора беше на другия край на огромното здание на Политехниката, на първия етаж, докато кабинетът на Недков се намирал на четвъртия. Така че професорът трябваше да слезе три етажа и да обиколи почти цялото здание. Той беше на втория етаж, когато електричеството неочаквано угасна. Професорът бръкна в джоба на палтото си, напипа запалката, извади я и щракна. Малкото пламъче освети коридора. Той погледна часовника си. Наближаваше десет часа вечерта. В коридора беше така тихо, че на Недков се струваше, че стъпките му отекват по цялото здание. Когато минаваше по коридора на първия етаж, той хвърли поглед към двора. Стори му се, че в отсрещното крило, на четвъртия етаж, от единия ъгъл на прозореца на неговата стая проблесна като тънка ивичка някаква силна светлина. Професорът учудено се вгледа. Светлинната ивица стоеше на същото място, но вече много по-слаба. А! Ето!... Тя отново проблясва и отново отслабва. „Вероятно е някакво отражение върху стъклото“ — помисли професорът и продължи нататък. Той почука на кабинета на ректора, но никой не отговори. Недков отново почука и натисна дръжката. Вратата беше заключена.

Професорът ядосан изруга и тръгна обратно към кабинета. Каква беше тая шега! Нали ректорът го чакаше в своя кабинет!

„Може би е излязъл след угасването на електричеството“ — каза си той и тръсна няколко пъти запалката, която беше започнала да мъждее. Някакво лошо чувство го обзе и той забърза по стълбата.

На ъгъла на коридора, там, където широката стълба излизаше на четвъртия етаж, професорът неочаквано се блъсна в нещо. Той уплашено се дръпна. Какво беше това? Професорът поднесе запалката и видя някакъв паднал на стълбата човек. Той се наведе и видя: на пода с окървавена глава лежеше електротехникът на техния институт.

* * *

Лейтенант Колев, който вече от месец работеше в Техниката като лаборант, наблюдаваше както обикновено от своята квартира на таванския етаж на отсрещното крило прозореца на професора. Лейтенантът знаеше, че не само той наблюдава професора. В тези малки стаички на таванския етаж, където живееше част от прислужващия персонал на Техниката, несъмнено гледаше към прозореца и един друг човек, този, от който те трябваше да пазят професора и неговото изобретение. Капитан Димитров, новият електротехник на института, седеше на малката кушетка и драскаше нещо. Лейтенантът, който наблюдаваше, видя как професорът говори по телефона, как скри чертежите, загаси лампата и излезе. Следващия момент електричеството в Политехниката угасна. Няколко секунди по-късно звънецът в тяхната стая звънна.

Димитров скочи.

— Наблюдавай прозореца и нашия коридор! — извика тихо той и бързо излезе. В кабинета на професора очевидно ставаше нещо. Звънецът, който звънна в тяхната стая, беше свързан с вратата от кабинета на професора и звънеше винаги, щом тя се отвори. Ако в кабинета беше влязъл професорът, той сигурно щеше да запали запалката си и те щяха да го видят. А сега прозорецът беше тъмен. Освен това защо загасна електричеството почти веднага след излизането на Недков?

Капитанът тичаше по тъмния коридор, когато Колев, който наблюдаваше прозореца, забеляза същата ивица от светлина, която видя и професорът. На ъгъла, почти до самия кабинет на Недков, капитан Димитров за момент се спря. В същия миг нещо твърдо го удари по главата и той се строполи по стълбата.

* * *

Като хвана ръката на електротехника и усети туптенето на пулса, професор Недков разбра, че той не е мъртъв. В тъмнината професорът с мъка го довлече до кабинета си и едва запали петромаксовата лампа,

когато електричеството светна. Недков избърса с кърпа главата на електротехника. Той изохка и отвори очи.

— Изглежда, че паднах по стълбата — каза Димитров, които позна професора и разбра къде се намира. — Докато нямаше електричество, вие тука ли бяхте, другарю професор?

— Извикаха ме по телефона при ректора, а когато отидох, него го нямаше — отговори Недков, като се суетеше около техника. — Как се чувствувате? Да повикам ли „Бърза помощ“?

— Не, няма смисъл, чувствавам се добре... Да ви кажа право, аз сам не зная как се спънах в тъмнината и полетях по стълбата... Стори ми се, че някой излезе от вашата стая...

Професорът стреснато обърна глава и внимателно огледа кабинета.

Всичко беше на мястото си. Само сивото парче плат, с което беше покрит хеликоптерът-раница, беше свлечено на пода. Но дали той сам не го беше свлякъл в тъмнината, професорът не помнеше. Чертежите също бяха на мястото си.

— Изключено, така ви се е сторило — след кратко мълчание каза той. — Всичко в кабинета ми е така, както го оставих. Вратата е със секретен ключ и никой не може да я отключи. Чистачките метат в мое присъствие. Единственият ключ от кабинета е у мен. Ето го! — И той показва малко секретно ключе.

На другия ден професор Недков отиде при ректора.

— Снощи, след като ме повикахте, аз слязох веднага, другарю ректор, но вратата на кабинета ви беше заключена — сърдито каза той.

Ректорът учудено го изглежда.

— Имате грешка, Недков. Снощи аз въобще не съм бил тука и не съм ви викал, но щом сега сте дошли, нека поговорим за някои неща. Най-напред искам да ви обърна сериозно внимание за вашата научна работа, която изостава. Колегите просто се учудват! Ако беше някой друг, бихме му простили, но за професор с вашия опит е просто недопустимо. Вие отделяте прекалено много време за своя хеликоптер. Най-после трябва да си поставите един срок, в който да завършите хеликоптера. И целият този начин на работа, това отделяне от всички... никак не е хубаво!

Недков слушаше намръщен.

— Когато построя и изпробвам хеликоптера, аз няма повече да го крия! — рязко каза той.

Ректорът стана от своя стол, направи няколко крачки и ядосано попита:

— Да не би да смятате да го изпробвате, като летите първо вие?

— Разбира се!

Тоя ясен и категоричен отговор накара ректора да забрави любезния тон.

— Близко година вие тормозите цялата Политехника, Недков! — извика той. — За вашите безполезни опити похарчихте маса средства! Но да оставим това. Научната ви работа изостана съвсем! Колегите не един път ви дадоха да разберете, че не може да се кара така, а вие продължавате. И сега с някаква детинска упоритост искате да си строшите главата! Не разрешавам да правите повече никакви опити! От Военното министерство се интересуват от хеликоптера. Какво похубаво от това? Те ще ви дадат работилница, ще ви дадат и летци, които ще го изпробват. Да си строшите главата пред очите ми, аз няма да позволя!

Професор Недков слушаше преbledнял.

— Дали ще си строша главата или не, е моя лична работа!

С тези думи той се обърна и напусна кабинета.

* * *

Капитан Димитров разбираше, че има работа със силен и опитен противник. Кой беше той, капитанът още не знаеше. От две седмици всички, които имаха допир с професора, бяха под наблюдение. Нищо особено не се установи. По всичко личеше, че непознатият действа умело и много предпазливо.

Съмненията на капитана падаха най-много върху един човек — това беше аспирантът на професора — Семов.

— Наблюдавайте добре Семов — заповяда той на лейтенант Колев. — Наблюдавайте особено за това, дали се среща с някой от обслужващия персонал, който живее на таванския етаж до нас.

— Защо не го арестуваме — предложи лейтенантът. — Докато ние умуваме, те могат да убият професора.

Капитанът рязко го прекъсна:

— Не бързайте! Те няма да направят нищо, преди да са задигнали плановете на вече готовия хеликоптер. А за това трябва да чакат неговото изпробване. Ако то не излезе сполучливо, те ще чакат дотогава, докато професорът успее наистина да построи хеликоптер-раница. И когато той успее, с един бърз удар те ще се опитат да решат всичко — да разрушат машината, да задигнат плановете и да убият професора, който би могъл да ги възстанови. Така те ще имат хеликоптера само за себе си. Единствените планове ще бъдат у тях, а човекът, който би могъл да го построи отново, няма да съществува.

Капитан Димитров облече палтото си.

— Отивам до телефонната централа — каза той на своя помощник. — Дойде ми на ум нещо, което ще ни помогне.

* * *

Професор Недков разбираше, че около него ставаха неща, които не са много в ред. Най-много го озадачаваше нощното повикване по телефона. Оказа се, че ректорът не го е търсил. Тогава? За професора стана ясно, че някой е бил заинтересуван той да излезе за известно време от стаята си. Да постъпи по този начин, непознатият е бил принуден от факта, че напоследък професор Недков почти не излизаше от своя кабинет.

Професорът прегледа най-внимателно кабинета. Не можа да открие нищо особено. Плановете бяха на местата си. Това го успокои.

Недков реши час по-скоро да завърши своя хеликоптер. Няколко седмици двамата със Стефанов работиха усилено в стругарната на института. Най-после всичко беше готово.

Беше два часа през нощта, а прозорецът на лабораторията на професора продължаваше да свети. По коридора се чуваше как вътре равномерно трака двигателят на хеликоптера-раница. Облегнат удобно на креслото, професорът сладко спеше. Резкият звън на будилника го накара сепнато да отвори очи. „Кога изминаха два часа! — учуди се той, като погледна часовника. — Трябва да сменя скоростта. Ако витлото издържи, утре ще летя във висините...“

Той отвори вратичката на телената клетка, която заемаше почти половината лаборатория. В нея, закрепен на специален станок, стоеше хеликоптерът-раница. Професорът протегна ръка и включи на скорост. Витлото бясно се завъртя.

Професорът бързо се дръпна и затвори вратичката на клетката. Всичко вървеше отлично! Динамометърът, който показваше подемната сила на витлото, отбелязваше 60–65... 80... 100... 120... 150 кг.

От въртенето на витлото професорът почувствува студ, защото то действуваше като огромен вентилатор. Той се загърна в палтото си и реши да се обади по телефона на инженер Стефанов, за да му извести за предстоящия полет. Професор Недков дори вдигна слушалката и завъртя нулата, за да вземе автоматичната централа, когато си спомни, че сега е среднощ и не бива по това време да буди своя колега.

Към 6 часа сутринта той позвъни на Стефанов. Като чу за намерението на своя професор, инженерът бързо се облече и след половин час беше в института.

— Другарю Недков, откажете се от тази работа! — каза инженерът, щом влезе в лабораторията. — Моля ви, не правете глупости.

— Защо?

— Защото може да се случи всичко. Това е първият полет. Представете си, че моторът спре във въздуха.

— Какво от това. Тогава перката плавно ще ме приземи, и толкова. Нима забравихте, че вашето нещастно падане с парашута даде идеята за хеликоптера-раница — засмя се професорът. — Погледни! — посочи той стрелката на динамометъра. — Подемна сила 180 килограма, а аз тежа само 60. Каква грешка може да има тука?

— По-добре оставете. За тази работа има летци-изпитатели, има хора по-опитни от нас. А ако не искате да се доверите на други, поверете на мен. Нека да летя аз.

— Ти ще летиш, а аз ще те гледам, така ли? — поклати глава професор Недков. — Не, няма да го бъде. Аз знам какво сме направили и вярвам в него. Нищо няма да се случи. Дори и да стане нещо, грешката ще е моя и друг човек няма да пострада. Ти ще продължиш работата.

Той отиде до желязната клетка, където бучеше моторът на хеликоптера.

— Знаеш ли как ще го нарека? МН-1 — моите инициали — Младен Недков — 1. Нали не е лошо?

Инженер Стефанов разбра, че нищо не е в състояние да накара Недков да се откаже от своите намерения да направи сам полета. Той го познаваше добре и знаеше, че е най-добре да не го ядосва.

— Поне да имахте по-топли дрехи. Горе е студено — каза му той.

— Оставете това, Стефанов. За студа ли ще мислим сега. По-добре ми помогнете да изнеса апарата на двора...

Хеликоптерът заедно с осемте литри бензин тежеше около 26 кг. Затова двамата лесно го изнесоха на двора. Инженер Стефанов помогна на професора да закрепил апарата на гърба си, пристегнал добре каишите.

Недков запали мотора. Апаратът затрепера. Той включи витлото и даде газ. Въздушната струя разлюля листата на близкото дърво. Професорът усили газа и в миг краката му се отделиха от земята. Той махна с ръка на стоящия в недоумение Стефанов и извика, колкото му глас държи:

— Чакай ме след два часа на същото място!

Стефанов беше като замаян от случилото се. Той проследи с поглед своя професор, който скоро се превърна в малка точка, която се загуби във висините. Луд от радост, инженерът се втурна в института и обади по телефона на ректора, на професорите и на всички други колеги радостната вест, че Недков излетял със своя чудноват апарат.

След около час насъбралите се в двора на института преподаватели оживено коментираха случилото се. Инженер Стефанов почти ежеминутно гледаше часовника си. По небето не се виждаше нищо.

Професор Ласков единствен не говореше. Той пушеше цигара след цигара, нервно ги мачкаше и продължаваше да се разхожда.

— 26 килограма! Ще видим как ще кацне с тях! — каза разтревожено той, като се спря до Стефанов.

... От излитането бяха изминали повече от три часа. Напразно всички се взираха в небосвода и очакваха завръщането на професора. Към обед инженер Стефанов и ректорът алармираха спасителните команди на планинските служби и въздухоплаването да търсят професор Недков.

Всички си отидоха разтревожени. Какво ли беше станало с професора и неговия летателен апарат? От МВР с радиограма съобщиха на органите на милицията да търсят остатъци от летателната машина. Измина час, а отникъде нямаше съобщение. Професорът беше изчезнал.

* * *

В същност какво се беше случило с професор Недков?

Професор Недков преживяваше най-щастливите минути на своя живот. Най-после неуморният му труд се увенча с успех. Апаратът работеше! Професорът чувствуваше такова опиянение, което просто го караше да се забрави от радост. Първоначалният страх от необикновеното положение, в което той се намираше, бързо премина, за да отстъпи място на едно весело чувство, което го обзе целия.

Скоро професорът така свикна с височината, че започна да си играе. Ту изключваше мотора и се оставяше да пада, увиснал като на парашут на въртящото се витло, ту отново включваше и бързо се устремяваше нагоре. Хладният въздух, изгряващото слънце, прекрасната гледка и опиянението от успеха повдигаха още повече неговото самочувствие.

След като направи един кръг над Княжево и Бояна, без да взема повече височина, професорът се отправи към Симеоново с намерение да завърши един голям кръг и се върне в двора на института, откъдето беше излетял. Когато стигна над Симеоново, той реши да се издигне високо във въздуха и оттам чрез спускане да се прибере обратно. Издигането му хареса. Той не усети кога високомерът показва 2,600 м... Пред очите на Недков се разкриваше разкошната гледка на огряното от слънце Софийско поле. Зеленееха нивята... По върховете на Витоша се издигаха малки бели облачета. Като си тананикаше весело, професорът реши вместо да се върне към София, да продължи своята разходка и пое към върховете на Козница и Гълъбец.

Но тук се случи нещо неочаквано. Моторът забуча по-глухо, на прекъсване, и угасна. Професорът се помъчи да го запали, но напразно. Изглежда недобре прецеденият бензин беше запушил цедачката.

Апаратът бавно започна да пада надолу. Като разбра, че ще бъде принуден да кацне, професорът заоглежда местността.

Под него беше село Мирково. Встрани се извиваше Софийското шосе. Понеже се страхуваше от жици и стълбове, професорът реши, че не бива да каца в Мирково. Той избра една хубава поляна близо до селото, за да може, след като се приземи, бързо да отиде до селсъвета и по телефона да се обади в института.

Но колкото повече се приближаваше до земята, професорът с ужас забелязваше, че апаратът ускорява своето падане. Ех, защо не можеше сега да запали мотора и с няколко придръпвания нагоре да убие ускорението и забави своя ход. Той наистина се опита да запали мотора, но не успя. Апаратът продължаваше да пада. Ето го най-после само на няколко метра над земята. В този момент Недков разбра, че скоростта му е твърде голяма, за да кацне плавно. Тук не можеше да се направи „салтото“, което правят парашутистите, за да омекотят удара при падането си, тъй като апаратът като раница стоеше на гърба му...

След няколко мига професор Недков лежеше в безсъзнание на тревата, със счупени крака.

Професорът беше открит от две деца, които пасяха наблизко няколко кози и видяха кацването на хвърчащия човек. Като огледаха предпазливо чудната машина и се увериха, че човекът не мърда, децата хукнаха към селсъвета. Не след дълго една каруца прибра ранения Недков и апарата, който селяните свалиха от гърба му. Селската лекарка първа даде помощ на ранения, а от селсъвета веднага телефонираха в районното управление на милицията.

Половин час по-късно една лека кола отнесе към София професор Недков и неговия апарат.

* * *

Докато професор Недков лежеше в болницата, капитанът действуваше. Още същия ден чертежите, които се намираха в стаята на професора, бяха тайно взети и заменени с други. Единственото нещо, което остана еднакво, бяха наименованията, които професорът грижливо беше писал на долния десен ъгъл на всеки чертеж. В стаята срещу кабинета на професора установиха тайно непрекъснато

дежурство. Още сутринта след излитането на професора по един невидим за околните начин неговият кабинет беше поставен под наблюдение, което не преставаше дори за секунда.

... Два часа след полунощ. Никаква светлина не проблясва в прозорците на института. В широките тъмни коридори цари безмълвие.

... По стълбата, която слиза от горния етаж, отекват много тихо нечии стъпки. Капитанът се прилепва до вратата и затаява дъх. Сега най-малкият шум, най-малката непредпазливост може да провали всичко. Оттатък стъпките спират. Тия, които идват, изглежда се страхуват и се ослушват... Стъпките отново крадливо се приближават. Очите на капитана, които са свикнали с тъмнината, ясно различават два приведени силуета.

Непознатите спират пред кабинета на професор Недков. Единият отключва вратата и двамата се вмъкват вътре. Вратата се затваря...

Капитанът се усмихва в тъмнината и натиска сигналния звънец.

След половин час в неговия кабинет, пребледнели, с наведени глави стояха аспирантът Семов и един от прислужниците на института.

— Аз просто завиждах на професора... Затова исках да видя плановете... Нищо повече... — уплашено мърмореше аспирантът.

— Защо ви беше този фотоапарат?

— През деня правихме любителски снимки и случайно остана у мен.

Капитанът леко се засмя.

— Слушайте, Семов — каза той. — Излишни са всякакви усуквания. Ние ви заловихме в момента, в който искахте да преснемете и унищожите оригиналите от чертежите на хеликоптера „МН-1“. Лентата, която намерихме във вашия фотоапарат, е съвършено чиста. Освен това — капитанът вдигна фотоапарата, който лежеше на бюрото му — това съвсем не е фотоапарат за любителски цели. Преди три месеца, на 17 април, към 9.15 часа вечерта вие накарахте лаборантката Димова да се обади на професор Недков, че ректорът го вика. Няколко минути след като професорът излезе, той — капитанът посочи прислужника — предизвика повреда в електрическата инсталация. В това време вие влязохте в кабинета на професора. За да не се види отвън светлината, бързо закрихте прозореца с ей това платно —

капитанът извади от чекмеджето на бюрото си парче тънък, но плътен черен плат, — като го забодохте с кабарчета. След това започнахте да снимате чертежите. Но тук изникна нещо, което не бяхте предвидили. В бюрото на професора имаше извънредно много чертежи, а вие нямахте време да търсите тези, които ви трябваха. Затова снимахте всичко, което ви попадне под ръка. Понеже се страхувахте, че професорът може да се върне по-бързо, отколкото предполагате, прислужникът излезе и застана на ъгъла. Тук той се сблъска с някакъв човек и го удари по главата. През това време вие бяхте привършили със снимането. Свалихте платното от прозореца, подредихте набързо, чертежите, заключихте стаята и избягахте... Единствените следи, които останаха от вас, бяха дупките от кабърчетата на прозореца...

Но все пак вие прибързахте! Професорът още не беше разрешил всички проблеми около своя апарат! Апаратът, чиито чертежи вие преснимахте, не можеше да лети. Тогава на вас ви заповядаха да чакате първия успешен полет на хеликоптера и тогава да задигнете чертежите и убиете професора. За убийството се избра един не много оригинален начин... Ето тая кутия шоколадени бонбони, които днес вие подарихте на професора в болницата.

С рязък жест капитанът извади от бюрото си красива кутия шоколадени бонбони.

Аспирантът уплашено разпери ръце.

— Не, това не е вярно!!

— Тогава яжте! — капитанът вдигна капака и поднесе кутията.

— Яжте! — заплашително повтори той.

Семов плахо се отдръпна.

— Отровата действа след 48 часа! — продължи капитанът, като не го изпускаше из очи. — Вчера вие подарихте бонбоните на професора и той пред вас изяде няколко от тях. Всичко се развиваше по план. Тая нощ щяхте да откраднете чертежите. Един друг член на бандата щеше да унищожи апарата, утре професорът щеше да е мъртъв. В това време вие щяхте да сте прехвърлили границата... Нали така ви обещаха?

Семов упорито мълчеше.

Капитанът натисна звънеца.

— Доведете другия арестуван!

В стаята доведоха нисък човек със скъсани монтьорски дрехи. Той уплашено трепереше.

Димитров го приближи и меко го попита:

— Кажете, познавате ли някой от тях? — И той посочи към Семов и прислужника. Преди монтьорът да отвори уста, аспирантът махна с ръка и поиска чаша вода. След това седна на стола и като избърса челото си, каза тихо:

— Питайте! Ще разправа всичко!

Капитанът даде знак и прислужникът и монтьорът бяха изведени. Без да бърза, той зададе първия въпрос.

— На кого предавахте вашите сведения?

— На Драгиев — отговори аспирантът и заплака. — Той ме въвлече в тая банда.

След един час Драгиев седеше на същия стол и даваше показания. Доказателствата бяха толкова много, че този солиден 65-годишен старец със златни зъби и плешива глава не си направи труда да отрича.

— Нарезданията и всички сведения приемах и предавах по телефона. Шефът ми се обаждат обикновено вечер между 10–11 или сутрин между 6–7 часа. Парите получавах в малки колетчета, изпращани по пощата от различни места. Така получих бонбоните, които предадох на Семов.

— Кога той ще ви се обади пак? — попита капитанът.

— Вероятно тази заран.

Капитанът погледна часовника си. Беше 3.30 часа след полунощ. След един час Драгиев бе върнат отново в къщата си и седеше до своя телефон. До него стоеше лейтенант Колев. В автоматичната телефонна централа чакаше капитанът.

В 6.15 часа телефонът на Драгиев иззвъня. Беше „шефът“. След една минута телефонният техник даде исканата справка. Говореше се от една улична телефонна кабина, разположена в покрайнините на града. Димитров веднага телефонира в най-близкия участък, където моторните коли чакаха готови. След десет минути от участъка обадиха, че „шефът“ е заловен в момента, когато е излизал от телефонната кабина.

* * *

Лятно утро. Първите слънчеви лъчи огряват знаменцето, което се вее над аерогарата. Хоризонтът гори в огнено зарево. Лъчите бавно слизат по покрива, осветяват прозорците на четвъртия етаж и лазят надолу, гонейки сянката.

В аерогарата е оживено. Пътниците закусват в обширния ресторант, разговарят за предстоящото пътуване. По високоговорителя гласът на диспечера предупреждава: „Самолетът за Москва ще замине след десет минути. Пътниците да заемат местата си. След петнадесет минути заминава самолетът за Будапеща.“

Професор Недков, инженер Стефанов, професор Ласков, инженер Тенев и група професори и асистенти от машинния институт заемаха четири съединени в едно маси в ъгъла на ресторанта. Те весело разговаряха, шегуваха се и пиеха топлото какао. Днес им предстоеше разходка с новия хеликоптер „МН-3“, колективен труд на Недков, Стефанов и Тенев. Затова всички с нетърпение очакваха момента, в който ще ги извикат за излитане.

— Ще направим кръг над София, ще минем ниско над Витоша и от Владая ще отидем към Димитрово — обясняваше на колегите си набелязания маршрут професор Недков.

— До каква височина най-много ще можем да се издигнем? — попита един млад асистент, който работеше отскоро в института и не беше добре запознат с хеликоптера.

— Апаратът може да лети на повече от 5,000 м, но това е свързано с по-голям разход на гориво. На такава височина е доста студено, пък и дишането става по-трудно. Най-добре се лети на височина до 2,000 метра — отговори Недков.

— Другари — стана Стефанов. — Днес е наш празник и аз смятам, че не можем да останем само на какао. Та малко ли е — днес се навършва една година от първото излитане на хеликоптер „МН-1“. По това време преди една година нашият уважаем колега Недков се носеше из небесните висини.

— Вярно! Това не може да се остави така.

— Келнер! Шест бутилки шампанско — извика ректорът.

— Моля ви се, другари. В никой случай — изключено... Преди полета е свършено забранено... — сърдеше се Недков.

— В особени случаи като този е позволено!

— Разбира се!

— Оставете тази работя. Шест бутилки на дванадесет души! Ако от летището ни усетят, няма и да ни пуснат до хеликоптерите и тогава ще трябва да отложим разходката си идущата седмица. Почакайте малко. Ще празнуваме следобед!

Този път Недков успя да разколебае иначе решителната компания. Никой не искаше да чака за въздушната разходка още цяла седмица. Вече месец откак те се готвеха за днешния ден.

— Убедихте ни. Ще потраем до следобед — каза ректорът всред избухналия смях.

— Групата на професор Недков да отиде на пистата. Хеликоптерите са готови за отлитане — прогърмя високоговорителят.

На бетонната писта стояха наредени тринадесет чудновати апарата. По своя външен вид те съвсем не приличаха на оня апарат, на който преди година беше летял Недков. Това не бяха раници, а по-скоро летящи столчета. Столчетата стъпваха върху пистата с три крака. Всеки от тях завършваше с малко колелце. Колелцата не играеха никаква роля при кацането, тъй като апаратът се вдигаше отвесно във въздуха. Те служеха само за по-лекото прекарване на апаратите от хангарите до мястото на излитането. Цялата конструкция беше прътова. Липсваше буталният мотор. Вместо него на двата края на перката бяха монтирани два малки реактивни двигатели. Те бяха много по-леки, по-удобни и по-сигурни, но изразходваха повече гориво. И тук конструкторите бяха намерили талантливо разрешение. Те използваха два вида гориво — металическо и течено. Металическото, което гореше бавно и развиваше огромна температура, беше монтирано като дебела няколко сантиметра облицовка вътре в турбините на реактивните двигатели. То се запалваше по-късно, след като течното гориво е горяло известно време. Резервоарът за течено гориво се намираше зад гърба и над главата на летеца. Горивото се подаваше към двигателите по кухнята ос при всяко завъртане на перката чрез пулсирането на един малък апарат, монтиран в резервоара. Но не само това беше новото. Всички се удивяваха и от

особената материя, от която бяха направени хеликоптерите. Това беше особена лека пластмаса със здравина на стомана.

— Вижте какъв материал е открил Тенев — каза на колегите си Недков, като посочи хеликоптерите. — Къде може да се сравнява старият сандък, с който летях аз, с това хвъркато столче. За него, сигурен съм, всеки от вас е мечтал в своето детство!

Дежурният офицер, който чакаше до хеликоптерите, се представи.

— Вярвам, че сте добре запознати с хеликоптера „МН-3“, но преди да отлетим, съм задължен да дам някои указания — каза той, като се обърна към цялата група. — Хеликоптерът се пали чрез копче, което се намира в края на командната дръжка. Когато натиснем дръжката напред, става наплив на горивото в горивните камери, въртенето на перката се усилва все повече и след няколко секунди апаратът започва да се издига нагоре. При повторно натискане на дръжката напред, апаратът спира да се издига и тръгва хоризонтално. Тогава чрез движение на дръжката наляво и надясно се правят завои в същата посока. Когато опънем дръжката назад, притокът на бензин към моторите престава, оборотите намаляват и апаратът започва да слиза. Под столчето е монтирана фотоклетка. При приближаването на земната повърхност тя автоматично регулира мотора, така че осигурява абсолютно сигурно кацане без наша намеса. Както виждате, управляването на хеликоптер „МН-3“ става леко и не изисква особени познания. Двата циферблата, които са на дръжката, показват скоростта и запаса от гориво. Хеликоптерът може да лети непрекъснато десет часа при средна скорост 50 км в час.

Лейтенантът се качи на крайния хеликоптер и се завърза с каишите. Той запали моторите. С леко свистене перката бавно се завъртя. Свистенето се усилваше заедно с оборотите. След малко перката сякаш изчезна и над хеликоптера остана трептящ въздушен кръг. Лейтенантът натисна дръжката. Апаратът потрепна, откъсна се от земята и бавно започна да се издига. Като направи един кръг във въздуха, лейтенантът кацна пред фронта на наредените един по друг хеликоптери.

— Това е всичко — каза той, като стана от столчето. — Неудобно ми е, че трябва да обяснявам тези неща в присъствието на изобретателите, които познават апарата много по-добре от мене, но

това е мое задължение. Разговорите през време на летенето стават с малките преподаватели, които познавате!

Можем да тръгваме!

След малко групата полетя на път. Пред очите се разкри красивата гледка на грейналия в слънце град. Хората, които наблюдаваха отдолу, весело им махаха с ръце.

— Стефанов, как се чувствуваш? — попита по преподавателя Недков своя помощник.

— Отлично, другарю професор. Чудя се, как ли ни завиждат тези, които сега ни гледат отдолу. Наистина прекрасно е да летиш с подобен апарат!

— Скоро апаратите ще бъдат пуснати в масово производство — отговори му Недков. — Каза ми го преди няколко дни министърът на вътрешната търговия. Нарочно пазех тази изненада за днешния ден. След една година апаратите ще се продават така, както сега се продават мотоциклетите.

Недков чу по преподавателя радостния смях на своя асистент.

Разказът е публикуван в списание „Наука и техника за младежта“, броеве 3 и 4 от 1955 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.